

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravništvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

X. letnik „Gorenjca“

bomo pričeli s 1. številko prihajajočega leta. Vseh devet let smo stali neomejeno na braniku Slovanstva in se krepko potezali za svobodo, resnico in napredek našega tlačnega naroda. Po začrtani poti hočemo hoditi tudi dalje.

«Gorenjec» slovi med slovenskimi listi radi svojih temeljnih, izvornih in aktualnih uvodnih člankov, ki se tičejo naše domače politike pa narodnega gospodarstva. Zatorej prosimo vse svoje p. n. dopisnike in sotrudnike lista, da nam ostanejo zvesti tudi še zanaprej.

«Gorenjec» bo skrbel tudi za poučno in zabavno čtivo, in sicer v podlistku. Letos smo svojim čitateljem zelo ustregli z romanom «Brodovski odvetnik», kateri je izšel v posebni knjigi.

«Gorenjec» bo prinašal tudi v bodoče dopise iz raznih krajev naše prelepe Gorenjske. Tem povodom se vnovič obračamo do svojih prijateljev na deželi, naj nas še nadalje podpirajo z dobrimi, jedrnatimi in točnimi poročili. List je šele takrat posebno zanimiv, če ima čim največ dopisov raznovrstne vsebine. Upamo, da bodo dosežani gg. dopisniki vršili istotako, kakor vedno, svojo nalogo.

Oblika lista ostane ista. Cena ista. Bore 4 K na leto zmore vsak, ki se zanima za svoj lokalni list. «Gorenjec» je pa tudi eden najcenejših listov. Vsed tega pričakujemo, da bodo naročniki v prihodnjem letu poskočili še za par sto. Tako bomo najlepše zaključili deseti letnik «Gorenjca».

Današnji številki smo priložili položnice ter prosimo vse cenjene naročnike, da nam ostanejo zvesti tudi v letu 1909 ter nam čimprej nakažejo naročnino za prihodnje leto, obenem pa pridno agitirajo za nove odjemalce lista. Čim več naročnikov bo imel «Gorenjec», tem lažje bo vršil svojo nalogo in tem bolj se bo izpopolnjeval. Zatorej, somišljeniki, pridobivajte novih naročnikov!

Gospodarski del.

□□□□

O novem starostnem zavarovanju.

Dalje.

Spodnja stopnja, krajevni urad, za vse tri stroke zavarovanja je

Okrajni urad za socialno zavarovanje.

Njegova naloga je vse občevanje s službo-dajniki in zavarovanci, priglasevanje in odglaševanje, inkaso prispevkov, razvidnost pričakovanih in pripravljanih odločb rentne komisije.

Združitev krajevne uprave teh treh strok socialnega zavarovanja v enotno krajevno službo zagotavlja dalekosežno oprostitev in ž njo znatno zmanjšanje upravnih stroškov.

V letu 1904 objavljeni „program“ je nameraval vzeti za enotno spodnjo stopnjo bolniške blagajnice. Da bi se jim pa mogel poveriti tudi finančno tako pomemben prenešen delokrog, naj bi se izpremenilo razmerje zastopstva delavcev in podjetnikov v prid podjetnikom in naj bi država imenovala vodilnega uradnika, določenega za oskrbovanje tega delokroga. Ta delokrog je imel nadalje za pogoj podreditev bolniških blagajnic pod višje ude zavarovalnega organizma.

Zastopniki delavstva so odločno odklonili te izpremembe obstoječega stanja, o katerih so mislili, da pretijo avtonomiji bolniških blagajnic. Ostaja torej le, da se na eni strani ohrani obstoječa avtonomija bolniških blagajnic neizpremenjena, na drugi strani pa, da se ustanovi poseben urad krajevne službe, ki se tudi uredi na podlagi avtonomne uprave.

V načelstvu okrajnega urada, ki oskrbuje krajevno službo za vse zavarovance in vse zavarovalne stroke, so zastopane tri skupine interesentov, delavci, podjetniki in samostojne osebe, vsak z eno tretjino. Delavci in podjetniki se volijo iz načelstev bolniških blagajnic. Zastopniki samostojnih oseb se imenujejo dotlej, da se določi volilni postopek.

Za srednjo stopnjo, deželni urad, poslujejo trije organi. Rentna komisija zavarovanja za one-

moglost in starost, voljena po kurijah iz načelstev okrajnih uradov, odloča o pravicah do rent. Nadalje obstoja „deželni urad“, prav tako avtonomen upravni zbor, kateremu je zlasti naloženo vplivati na nalaganje glavnice. Tretji organ je teritorialna zavarovalnica proti nezgodam, koje načelstvo je sestavljeno dve tretjini iz podjetnikov in ena tretjina iz delavcev. Zavod bi moral oskrbovati tudi pisarniške posle za rentno komisijo in deželni urad.

Središče je blagajnica rent za onemogle in starostnih rent na Dunaju.

Zanj bo treba le majhnega uradniškega aparata, ker je glavna važnost uprave pri zunanjih organih. Načelstvo blagajnice je avtonomno. Sestavljeno je po četrtini iz izvoljencev kurij zavarovanih delavcev, podjetnikov in zavarovanih samostojnih oseb, ter končno iz imenovanih strokovnjakov. Naloge središča bodo organizacija in kontrola cele uprave.

Razsojanje sporov.

Na mesto sedanjih razsodišč stopijo nove uredbe. Poravnavanje spornih primerov glede dajatev bolniškega zavarovanja je naloženo pritožnim komisijam na okrajnih uradih.

Sporne zahteve, ki niso bile poravnane pri njih, potem sporni primeri glede zavarovanja onemoglih, starostnega zavarovanja in zavarovanja proti nezgodam pridejo pred

c. kr. zavarovalno sodišče.

Tako sodišče se ustanovi v vsaki deželi. Za prizivno oblastvo bo treba na Dunaju ustanoviti c. kr. višje zavarovalno sodišče. V drugih spornih primerih so pristojna politična oblastva. Zoper njihove razsodbe ni odprta pritožba na upravno sodišče, temveč na višje zavarovalno sodišče.

Stroški zavarovanja za onemoglost in starost.

1. Dajatve zavarovancev.

Število zavarovanju zavezanih oseb znaša, kakor je pričakovati, nad 6 milijonov delavcev in več nego 3 milijone samostojnih oseb, torej kakih 10 milijonov zavarovancev.

PODLISTEK.

„Non omnis moriar!“

Nasa dolžnost je, da se spomnimo moža-rodoljuba, ki je izšel iz delavskih vrst in, ki je prerano bil 15. grudna 1908 položen k večnemu počitku v slovensko grudo. Vekoslav Legat počiva sedaj «v zemlji slovenski, v predragi deželi, ki si jo ljubil presrečno ves čas» — mi pa otiramo solze nad prerano zakritim grobom, ki krije truplo enega najboljših rodoljubov iz časov slovenskega preporoda. Od mladosti navdušen Slovenec in Slovan, od mladosti naroden delavec, od mladosti idealist za vse lepo in pošteno, prišel je mož — rekel bi, da ga je burja previdnosti prinesla — v naš tužni, toda na srcu nam ležeči, Korotan — in glej! Delal je čudeže s svojo vstrajnostjo, pridnostjo in narodno požrtvovalnostjo. Kjer so bili shodi po slovenskih pokrajinah, tam je bil vedno, vedne prijatelj Legat kot ne samo ljubezniv, nego tudi kot navduševalec in prepričevalec govornik, ki je potegnil srca zatiranih koroških Slovencev za seboj, toda ne za sebe, nego za slovenski narod, za slovensko misel. Vzor so bili mu Čehi v delu za Slovanstvo in ker je on iste spoznal kot temeljite slovenske delavce, oklenil se je že v zgodnji

mladosti sokolske ideje, ki je vznikla iz češkega naroda in ki temelji na principu demokratizma.

Prva Sokolska slovenska deputacija, ki je pohitela slovensko moč zajemat iz vira slovenske moči — iz stovežate Prahe — je imela v svoji sredi brata Vekoslava Legata. — Še danes vidim pred seboj dotično sliko sokolske deputacije in solze, odkritosrčne solze mi silijo v oči, če se spomnim, da prijatelja in sokolskega brata Legata ni več mej nami. Delal je kot Sokol, delal je kot gospodarsko usposobljen narodnjak, delal je kot vzoren rodbinski oče v prosepah svojecev — delal je nesebično kot vzor-mož, v prosepah ljubljene svoje slovenske domovine in ljubljene svojega naroda slovenskega.

Dragi moj! Ko sva zadnjič in slednjič sestala se v Celovcu, kdo bi mislil, da te bodo 15. decembra 1908 zagrnila snežne plasti groblja pri Sv. Križu v Ljubljani. — Kdo bi mislil, da se boš tako hitro in nepričakovano poslovil od nas. In koliko sva si imela tedaj povedati o dogodkih 20. septembra 1908, o namerah in pripravah za preporod v narodu slovenskem, ki naj bi koristil celokupnemu narodu slovenskemu brez ozira na razne stranke, ki so itak vse slovenske, ker so pristali ene ali druge stranke otroci slovenskih mater. Kaj sva vse glede lepe slovenske Koroške programatično razpravljala — in sredi v Tvojem delu

za delo na slovenskem Korotanu Ti je neizprosna usoda prestrigla nit življenja.

Bere se: «Vaša dela pojdejo za Vami» in valed tega velja Tebi, Vekoslave, izrek: «Non omnis moriar». Zagreben si, — umri pa nisi! Kajti stopil si na svojem stališču, izišel kot preprost tiskarniški stavec, zaveden v svojem srcu kot Slovenec in ljudomil demokrat, pospevši se na lastno moč, do enega najboljših naših prvoboriteljev na stopinjo, da mora narod slovenski, če ima le še trohico hvaležnosti v sebi, gledati s spoštovanjem na Tvojo osebnost, jo hraniti v spoštljivem spominu in opozarjati svoje sinove: bodite onaki njemu.

In «Sokoli», kar nas je starejših, vemo ceniti Tvojo zaslugo za probujo Sokolstva in s tem za probujo Slovanstva in radi tega je dolžnost naroda slovenskega, da Tebi vzor-narodnjaku, ki kot delavec slovenski ni iskal ni dobitka ni slave, zakliče v zadnje slovo iskreni in hvaležni Na zdar!

Glas vpljočega v puščavi . . .

Dalje.

Z Bosno se je slovenski element mnogo zmocnil v Avstriji. Da pa moremo imeti skupno politične cilje — kar je predvsem federativni državni ustroj — se moramo predvsem poznati. Poznati pa se morajo vsi slovenski narodi med seboj, ne

Pri samostojnih osebah ni mezdnih razredov, temveč prispevek znaša na mesec 1 K, ako je letni dohodek pod 480 K, pa 50 h. Ako se vzame, da vplača zavarovavec v resnici 11 mesečnih obrokov v letu, znaša letni prispevek med 5-50 in 11 K. To bi dalo pri 2.700.000 zavarovancev (na podlagi popisovanja ljudstva iz l. 1900) letno zavarovalno dajatev 28-37 milijonov kron s strani samostojnih oseb.

Pri delavcih je prispevek stopnjevan po (šestih) mezdnih razredih od 12 in 72 h na teden. To daje, ako se vzame v podstavo na leto 40 do 50 prispevnih tednov, letne prispevke posameznih zavarovancev med 4-8 in 36 K. Ako se vzame, da je 5-35 milijonov zavarovancev, se pride do letnega skupnega zavarovalnega prispevka 88-45 milijonov kron.

Pri pomagajočih rodbinskih udih (trije mezdni razredi po 12, 24 in 36 h tedenskega prispevka) bi bilo pričakovati letnih prispevkov za posamezne zavarovance med 5-4 in 16-2 K. To daje, ako je 1-75 milijona zavarovancev, kakor je pričakovati, prispevek 12-16 milijonov kron.

S tem se pride do skupnega letnega prispevka samostojnih oseb, delavcev in pomagajočih rodbinskih udov okroglo 129 milijonov kron. To bi se porazdelilo nekako tako:

Pridobivajoče osebe v	Skupaj				
	Samostojno pridobivajoče osebe	Nesamostojno pridobivajoče osebe	Pomagajoči rodbinski udi	Skupaj	Skupaj
Kmetijstvo in gozdarstvo	18-53	18-48	11-45	48-46	48-46
Industrija in rudarstvo	5-83	52-03	0-44	58-30	58-30
Trgovina in promet	3-79	11-95	0-27	16-01	16-01
Svobodni poklici	0-22	0-28	-	0-50	0-50
Domači posli	-	5-71	-	5-71	5-71
Skupaj	28-37	88-45	15-16	128-98	128-98

Od teh prispevkov bi zadelo: samostojno pridobivajoče za svoje zavarovanje okroglo . 28 milijonov kron službodajnike za zavarovanje njihovih uslužbencev vsehvi rodbinske ude, ki pridejo pri tem v poštev) okroglo . . . 55 " " nesamostojno pridobivajoče okroglo . . . . . 46 " " Konec prih.

Mlinska industrija.

Trščanski «Lloyd» piše: Vskogar pogled je danes obrnjen na jug. Nепretrogoma se oziramo na vesti iz balkanskih držav, ki so, kakor se nam dozdeva, izale povsem iz ravnotežja vsled končne pripojitve Bosne in Hercegovine, proglašene dne

6. novembra t. l. In ravno v Avstriji se je prav v poslednjem času jelo posvečati največjo pozornost na južne pokrajine. Takorekoč nekako ravno pred dvanajsto uro so se na Dunaju spomnili tudi prometa z Dalmacijo, ki je zanemarjena že mnogo desetletij, z ono Dalmacijo, katera, ako bi bila v drugih rokah, bi že zdavnaj bila postala — spričo tolikega svojega pokrajinskega bogastva in krasot — središče mednarodnega potujočega občinstva. Ravnotako tudi Istra in tako tudi naše edino veliko pomorsko trgovinsko pristanišče — Trst se šele izza zadnjega časa moreta pohvaliti s potrebno državno oskrbo, dasi se več kakor desetletna zanemarjenost ne da v enem samem hipu popraviti.

Taisto tudi v naših planinskih deželah miruje še nešteto raznega blaga, ki bo s svojo mnogobrojno raznovrstnostjo nekega dne pozvano, da ponudi in proži človeštvu nove izvore za obstanek in da na ta način zavstavi, akoravno ne popolnoma, pa vsaj deloma, današnje silno izseljevanje iz gorskih pokrajin.

Najbolj razvita je v naših južnih deželah, zlasti na Kranjskem, mlinska industrija, ki je povodom zadnjega štetja, dne 3. maja 1902 izkazala:

Na Kranjskem 1565, na Primorskem 603 in v Dalmaciji 385 podjetij. Toda večina teh podjetij je takih, ki služijo lokalnim potrebam. Potem je tudi nekoliko trgovinskih mlinov, med katerimi se mora omenjati in naglašati mlinsko podjetje Vinka Majdiča v Kranju na Gorenjskem (Kranjsko). Zares to podjetje je najgromnejše in najmodernejše v mlinski stroki. Cela mlinska skupina leži ob Savi in rabi za pogon svojih turbin okrog 400 konjskih sil (400 HP). Le ta veliki mlin melje izključno pšenico in sicer nepretrogoma dan in noč, provzvajaje vsako leto približno okrog 400.000 q moke. V jeseni leta 1906 je imel naš glavni urednik priložnost in je osebno pregledal v vseh svojih postankostih in posebnostih le-ta ogromni in zares vzrčni mlin, kateremu ni našel podobnega izmed mnogih drugih sličnih mlinov, ki jih je obiskal in videl.

Ze zgolj na mnogoletni praksi sloneči nakup zajamčuje temu podjetju najboljše pšenične vrste. In ravno zato sklepajo prav radi s tvrdko Vinko Majdič svoje prodajne pogodbe ne samo največi proizvajalci, nego tudi velike žitne trgovske hiše. Največ pšenice prihaja za tvrdko Vinko Majdič z ladjami po Savi ali po Dravi do Siska, oziroma do Barča. Zlasti pred zaključbo parobrodarstva na rekah se navadno iztovarja na teh dveh postajah vsak teden več ladij in odpravlja s pšenico naprej po železnici v Kranj.

Množina tega mlinskega podjetja zavzema prostor za 30.000 q pšenice. Samoosebi se razume, da se pšenica pred mlenjem popolnoma očisti. V to svrhu se jo nekolikokrat otrubi in prevetri. Zatem nastopi avtomatski mlevni proces. Ravno tako mešanje in napolnjevanje dogotovljenih izdelkov se izvršuje s stroji. Vsled tega se odpošiljajo vedno enaki izdelki in sicer tembolj, ker prihaja pšenica, ki se melje, vedno iz enakih prvih proizvodišč. Konec prih.

Tedenski sejem v Kranju dne 14. decembra 1908. Prignalo se je — konj, 95 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 1 domačo tele, — hrvaških telet, 39 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domači ovci, — hrvaških ovc, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 66—70 K, na polovico 100 kg 58—62 K, za pitanje 100 kg 54—56 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 12-50, proso K 7-50, rž K 10—, oves K 9—, ajda K 9—, repno seme K —, fižol ribničan K 13—, mandalon K 12—, koks 14— krompir K 2-75 za 50 kg, seme dom. detelje 60—65.

samo Slovenci in Čehi, Slovenci in Hrvati ampak tudi Slovenci in Poljaki. — Brez in preko Poljakov se slovansko vprašanje v Avstriji ne bo rešilo nam v korist.

In zakaj smo si Slovenci in Poljaki ostali tako tuji?! Resnica je sicer — da se pred leti niso Poljaki dosti brigali za ostale slovanske narode v Avstriji. Zašledovali so pač drugo politiko. — Poljaki so vzprejeli z vso resnostjo «slovansko idejo» in njih politika začenja kazati drugačno lice. — Dočim so bili nekdanj proti slovanski ideji — sedaj z vso vneto delajo zanjo. Prišli so pač do spoznanja, da morejo v Avstriji le v zvezi z drugimi slovanskimi narodi kedaj doseči več samostojnosti kot jo imajo danes.

Imeli pa smo in še imamo Slovenci mnogo predsodkov do Poljakov. In predsodki izvirajo le iz nevednosti. Zatorej bližje, bližje, oglejte si jih natančno in pošteno sodite. Vi — modri in študirani ljudje. Do tedaj pa: «Le čevlje sodi naj kopitar!»

Glavni predsodek, ki odbija mnogo slovenskih dijakov od Poljakov je: «Kaj bom hodil med Poljake. Poljaki so preveč konservativni, so sami klerikalci.»

Evo Vam dokaza, da se moti kdor tako misli! Mi ne poznamo poljske politike, ker smo sami pre-majhni politiki. Poljake vendar zatirajo kakor za

stavo, kdo zna bolje ubijati narode, od ene strani Rusi, od druge Prusi. In kaj so Rusi? In kaj so Prusi? Protestantje. Zato sta narodnost in katolicizem pri Poljakih postala skoro istovestna pojma. To pa je obenem vzrok, da kdor Poljake gleda samo od daleč in skozi meglo, vidi v njih ne samo klerikalce, ampak zagrizene ultramontane. Toda o klerikalizmu v slovenskem pomenu besede, tu ni duha ne sluha. Da so bili Poljaki od nekdanj najbolj svobodomiseln narod, nam vendar priča cela zgodovina nekdanjega poljskega kraljestva. Kdo ne pozna «Liberum veto» višek individualne svobode? — Kdo ne pozna izborne konstitucije 3. maja 1791, ki je bila druga v Evropi, takoj za Angleško? Ali to dokazuje konservativnost, nazadnjaštvo? In danes najdete pri Poljakih zastopane vse mogoče napredne struje. Poljaki so poleg konservativistov demokrati, socialisti, svobodomiselnici, da celo nihilisti, a vendar vsi edini v prepričanju, da bi svoj narod strmo-glavili v propast, če bi javno in odločno nastopili proti katolicizmu in začeli verski boj, ki ga smo s tako arditostjo bili Slovenci že nekaj let sem! Dobro vedo, da je verski fanatizem desetkrat hujski in nevarnejši kot vsaki drugi boj in da verski boji skoro vedno absorbirajo vse narodne sile! Zato puste katolicizema na miru in koncentrirajo vse svoje sile edino v boju za obstoj naroda, zato se

Zgodovinski in slojstveni pregled za prih. teden.

20. decembra. — 1192. Angleškega kralja Riharda Levosrčnega, ki se vrača iz križarske vojne, vjamejo v Erdbergu pri Dunaju. — 1802. * Pizatelj dr. Šubic v Mokronogu. — 1803. * Mehanik Henrik Daniel Ruhmkorff. — 1830. Belgija postane samostojna. — 1837. * Skladatelj Anton Foerster. — 1888. Sudanci pri Suakimu premagani.

21. Decembra. — 1639. * Francoski pisatelj Racine. — 1711. Karla VI. venčajo v Frankobrodu za nemškega cesarja. — 1748. * Ludovik Höltz. — 1755. * Pesnik Al. Blumauer. — 1777. * Nabožni pisatelj Janez Bedencič v St. Vidu nad Ljubljano. — 1795. * Zgodovinar Leopold pl. Ranke. — 1813. Schwarzenbergove čete začno pri Bazlu prehajati čez Ren. — 1839. * Pisatelj Tomaž Zupan v Smokuču pri Breznici. — 1863. † Pesnik Janez Bonač v Žužemberku. — 1867. V Avstriji uvedejo porotno sodišče za tiskovne in politične zločine.

22. decembra. — 1819. * Skladatelj France Abt. — 1821. * Nabožni pisatelj Janez Škofic na Brdu pri Podpeči. — 1841. * Pisatelj Viktor Dolenc v Senožečah. — 1867. Sankcija avstrijskih temeljnih zakonov. — 1869. * Pisatelj Jožef Volc v Kranjski gori.

23. decembra. — 1597. * Pesnik Martin Opitz. — 1774. * Pesnik Stefan Modrinjak v Središču. — 1827. * Viljem Tegetthoff, zmagalet v pomorski bitki pri otoku Lisi l. 1866. — 1863. Saksonske in hanoverske čete grede v Holstein. — 1870. Bitka ob Hallue. — 1888. † Pesnik Andrej Pirnat v Ormožu. — 1893. † Pesnik in mladinski pisatelj Jožef Freuensfeld v Pragi. — 1906. Revolucija v Moskvi.

24. decembra. — 799. Karla Velikega venčajo v Rimu za rimsko-nemškega cesarja. — 1524. † Vasco de Gama, odkritelj pomorske poti v Vzhodno Indijo. — 1798. * Poljski pesnik - prvak Adam Mickiewicz. — 1800. Atentat rojalistov na Napoleona. — 1829. * Skladatelj dr. Benjamin Ipavic v St. Jurju ob južni železnici. — 1837. * Avstrijska cesarica Elizabeta. — 1874. † Pisatelj Andr. Podmilšak v Ljubljani. — 1888. † Pisatelj Lambert Ferčnik v Zabnici pri Trbižu.

Godovi prihodnjega tedna:

20. Boživoj; 21. Tomaž, Tomislav, Tomo; 22. Demetrij, Zvezdana, Prerad; 23. Vlasta, Viktorija; 24. Adam in Eva, Stojadin.

V Kranju, dne 19. decembra 1908.

Belgrad za Ljubljano in Prago. V Belemgradu je bil rekviem za ljubljanske žrtve 20. sept. in molitev za česke ranjene v Pragi. Mesto je bilo v črnih zastavah. Slovensko kolonijo je vodil naš goriški rojak podpolkovnik Vukasovič-Štiblj. Cerkev je bila natlačeno polna. Po končani ceremoniji je pelo pred katedralo 15.000 ljudij pesem «Hej Slovani», 15.000 ljudij je klicalo: Živeli Slovenci; živeli Čehi, slava žrtvam Lundru in Adamiču.

Po Bosni mrgoli vojaštva in orožnikov. Zastrazene so vse železniške proge, izključen je vsak atentat na železnico; posebno čuvajo mostove. Povsodi se naleti na vojaške patrolje, ki vstavljajo ljudi ter zahtevajo legitimacije. Kako to vpliva na prebivalstvo, si je lahko misliti. V Bosenskem Brodu na kolodvoru so čakali nemški, madjarski in češki vojaki, da jih popeljejo v Bosno. Nemške in madjarske vojske so posadili v vozove III. razreda, česke pa v takozvane živinske vozove (ali po naključju?). Čehi so se uprli, drugi vojaki so jih na ukaz obkolili, jim vzeli strelivo ter jih s silo spravili na vlak. V Sarajevem so izbrali vsakega desetega ter jih zaprli. Kaj se je zgodilo z njimi, ni znano.

stranke ne preganjajo s slepim fanatizmom — ampak se tolerirajo med seboj.

Pri nas Slovenci pa se razdor sistematično vzgaja že v srednjih solah, fanatizem in strankarsko sovraštvo že tam začne poganjati svoje strupene korenine! Gimnazijci komaj čakajo trenutka, ki jim ne bo treba sedeti skupaj na gimnazijskih klopih, ampak bodo stopili vsak na svoj tabor in dali duška svojemu fanatizmu. Kje moremo pričakovati pozneje od teh mladeničev, da bodo kot možje pustili strankarske strasti za hrbtom vsaj takrat, kadar narodni interes zahteva skupnih in združenih moči? Zato pridite sem Slovenci, naučite se od Poljakov tolerantnosti, ki se pri nas še niti po 20. septembru ni rodila, naučite se od njih one narodne politike, ki hoče svojim rojakom predvsem zasigurati narodno eksistenco in potem šele lotiti tako velikih etičnih vprašanj, kakor je versko, potem šele začeti eventualni kulturni boj. Pri nas pa smo začeli od zadaj, oziroma začeli smo zidati hišo pri strehi, zato pa se nam podira fundament.

Rojaki, ali nismo mi Slovenci še toliko bolj, kolikor smo po številu slabejši od Poljakov, dolžni ustvariti tako samo narodno politiko, kakršno imajo Poljaki? Pridite in učite se od njih! Konec prih.

Državni zbor je po skrajšani debati sprejel najhuje proračunskega provizorija s potrebnimi dvotretjinski, potem pa proračunski provizorij sam s prav malo večino.

Za najhuje proračunske debate je glasovalo 362 proti 55 poslancem. Pri meritornem glasovanju o proračunskem provizoriju se je ta večina močno skrčila. Za proračun so glasovale nemške meščanke stranke, krščanski socialci in Poljaki. Večina je bila torej prav neznamenita.

Nagla sodba v Pragi se je v torek preklicala. Še v soboto se je govorilo, da čaka vlada le na nedeljo in da preklic takoj naglo sodbe, če se ohrani tudi to nedeljo mir v Pragi. Toda v nedeljo so trdili političarji, ki so v zvezi z vlado, da se to ne zgodi, češ, da nekaterim češkimi in nemškimi strankam sploh ne gre za naglo sodbo, ampak za druge demonstrativne namene.

Avstrijska diplomacija je začela s Turčijo razpravljati, da doseže sporazum glede na aneksijo Bosne in Hercegovine. Bil je že zadnji čas, da je baron Aehrenthal, ki je streljal za same kozle, nastopil to pot edino, ki utegne Avstriji se izvesti iz zagate, v katero je zašla z nepripravljenostjo aneksijo Bosne in Hercegovine. V nedeljo je avstrijski poslanec Pallavicini obiskal velikega vezirja in turskega ministra za zunanje zadeve. Pogajanja zaradi sporazuma so se začela. »Frankfurter Zeitung« ima iz Carigrada poročilo, da je Avstrija pripravljena na koncesije in da kaže tudi Turčija popustljivost. Misli se, da bo turški vladi mogoče tokom 24 ur ustaviti bojko avstrijskega blaga. Turški ministrski svet je sklenil, strogo paziti, da colninski uradi ne sodelujejo pri bojkotu.

Avstrijsko-turško pogajanje pozdravljajo vsi znamenitejši turški časopisi.

Poljski nacionalni dijaki v Lvovu so v soboto na vseučilišču napadli galicijskega namestnika Bobrznyskega, ko je prišel, da se vdeleži neke promocije. Sprejeli so ga s »pereat«-klici ter so ga obmetavali z jajci. Nekateri so mu hoteli iztrgati pripasani meč.

V ograkem državnem zboru je poslanec Geza Polonyi objavil pogodbo, ki se je pred tremi leti sklenila med kraljem in koalicijsko vlado. Iz te pogodbe je razvidno, da je koalicija popolnoma suspendirala zahtevo madžarskega službenega jezika v vojski, da je priznala pogodbo iz leta 1867 za podlago vladnemu sistemu, da je odvezala Fejervaryjevo vlado vsake materialne odgovornosti in da se je zavzela, izvesti volilne reforme vsaj na tako široki podlagi, kakor je bila Kristoflyjeva. Polonyi je tudi iztočil, ki se tičejo proračuna, dokazal, da je bilo koalicijski vladi odmerjena samo doba dveh let. Minister Andrassy je bil zelo hud, da je Polonyi objavil ta pakt. Ministrski predsednik Wekerle je skušal z jezuitično zofistikoz dokazati, da pluralna volilna pravica ne izključuje splošnosti in enakosti. Večina ga je seveda hvalila za to farizejstvo.

Novičar.

Uradni list naznanja o kranjskih deželnozborskih volitvah sledeče rezultate:

1. Ljubljana, mesto: Oddanih veljavnih glasov 2481. Od teh je dobil Josip Turk 1097, Ebin Kristan 1067, Karel Mayer 295 glasov; 22 glasov je bilo razcepljenih. Absolutna večina je 1241. Potrebna je torej ožja volitev, ki je bila danes, 19. t. m. od 8. zjutraj do 2. popoldne v istih volilnih lokalih kakor v ponedeljek.
2. Ljubljana, okolica: Oddanih veljavnih glasov 3405. Dobil je Mihael Dimnik 2351, Josip Petrič 812, razcepljenih 242, neveljavnih 34 glasov.
3. Radovljica-Kranjska gora-Tržič: Oddanih veljavnih glasov 3972. Dobil je Ivan Piber 2792, Fran Bartl 987 glasov, 193 razcepljenih, 53 neveljavnih.
4. Kranj-Škofja Loka: Oddanih veljavnih glasov 2501. Dobil je Evgen Jarc 2337, Josip Petrič 73, razcepljenih 94, neveljavnih 36 glasov.
5. Kamnik-Brdo: Oddanih veljavnih glasov 2905; dobil je Ivan Lavrenčič 2817, Ebin Kristan 35, razcepljenih 53, neveljavnih 22 glasov.
6. Vrhnika-Logatec-Idrija-Cerknica: Oddanih veljavnih glasov 4663 (tukaj je bila udeležba največja). Dobil je Anton Kobi 3492, Ivan Stravs 1121, razcepljenih 50, neveljavnih 42 glasov.
7. Postojna-Senožeče-Ilir. Bistrica-Vipava-Lož: Oddanih veljavnih glasov 3614. Dobil je Jernej Ravnikar 3489, Josip Novak 92, razcepljenih 33, neveljavnih 76 glasov.
8. Litija-Višnja gora-Radeče: Oddanih 3665 veljavnih glasov. Dobil je dr. Ivan Zajec 2818, Miha Čobal 788, razcepljenih 59, neveljavnih 30 glasov.
9. Krško-Kostanjevica-Mokronog-Trebnje: Oddanih 2459 veljavnih glasov. Dobil je Ivan Hladnik 2322, Ebin Kristan 98 glasov, razcepljenih 39, neveljavnih 78 glasov.
10. Kočevje-Velike Lašče-Ribnica-Zuzemperk: Oddanih 3241 glasov. Dobil je dr. Vladimir Pegan 3113, Fran Bartl 17, razcepljenih 111, neveljavnih 69 glasov.
11. Novo mesto-Črnomelj-Metlika: Oddanih 3916 veljavnih glasov. Dobil je Martin Matjašič 3269, Fran Schiffner 18, Peter

Rauch 426, razcepljeni 202 glasovi, neveljavnih 29 glasov.

Deželnozborske volitve na Kranjskem so se vsrile minuli ponedeljek ob skrajno pičli udeležbi. Izvoljeni so bili povsod na deželi klerikalni kandidati z lahkoto, ker narodno-napredna stranka ni nikjer postavila svojih kandidatov. Socialno-demokratična stranka pa je postavila po vseh okrajih številne kandidate. Večino je dosegla v Trziču, na Jesenicah in Korozki Beli; lepe manjšine pa v Korožju, Kranjski gori in pri sv. Anji. — V Ljubljani je prišlo do ožje volitve med kandidatom narodno-napredne stranke Turkom in soc. dem. Etbinom Kristanom. Ožja volitev se je izvršila danes ob dveh popoldne. O tej poročamo na drugem mestu.

Novi deželnozborski poslanci, ki so bili v ponedeljek izvoljeni s klerikalnim programom, so po poklicu: Miha Dimnik, kmet; Ivan Piber, župnik; Evgen Jarc, c. kr. profesor; Ivan Lavrenčič, dekan; Anton Kobi, posestnik in trgovec; Jernej Ravnikar, nadučitelj; dr. Ivan Zajec, zdravnik; Ivan Hladnik, župnik; dr. Vlad. Pegan, odvetnik; Martin Matjašič, občinski načelnik. Torej: 3 duhovniki, 1 profesor, 1 odvetnik, 1 zdravnik, 1 nadučitelj, 1 trgovec, 1 občinski načelnik, 1 kmet. Dr. Pegan in dr. Zajec sta baje kandidata za deželni odbor in sicer prvi mesto dr. Sušteršiča, ki je po spomladni volitvi provizorično sprejel deželno odborništvo, drugi pa za splošno kurijo.

Slovenske zadeve v državnem zboru. Poslanec Hribar je interpeliral justičnega ministra zaradi konfiskacijske prakse v Ljubljani, potem bramborskega ministra zaradi štirih čeških enoletnih prostovoljcev pri 27. pešpolku v Ljubljani, ki so bili kaznovani, ker so pozdravljali z »Nazdar« in »Živio«. Dalje je interpeliral justičnega ministra zaradi nastopanja predsednika graškega nadsodišča, ki je svetoval slovenskim uradnikom, ki so prišli k njemu v avdienco, naj se odtegnejo političnemu strankarstvu, nasprotno pa nemškimi uradnikom ne daje takih svaril. Istega ministra je interpeliral, zakaj so se vsrile obravnave proti ljubljanskim demonstrantom pred navadnimi senati in zakaj se je sodni nadzornik graškega nadsodišča umešaval v jezikovne razmere pri uradovanju. Poslanec Fon je v proračunski razpravi zahteval, da se obenem z italijanskim vseučiliščem ustanovi tudi slovensko vseučilišče v Ljubljani in da se prizna na zagrebškem vseučilišču položenim izpitom veljavnost v tostranski državni polovici.

Kdo bo deželni predsednik kranjski? O tem ni nobenega dvoma več, da bi baron Schwarz še nadalje ostal predsednik dežele Kranjske, ker ga nobena stranka več ne mara in je tudi posebi umevno, da ne bo v deželnem zboru pri prihodnjem zasedanju zastopal vlado. Govori se, da je bil že takoj ob imenovanju Schwarza določen za njegovega naslednika sedanji njegov namestnik grof Chorinski. Toda tudi ta je soodgovoren za vse zadnje čine naše deželne vlade, ker je pravzaprav on fakični voditelj v vladni palači. Zato pa odločno izjavljamo, da za gospoda grofa Chorinskega ni mesta v naši deželi. Naj ga dá osreduja vlada v kako nemško kronovino, saj je zmožen dovolj, toda na Kranjskem hočemo in zahtevamo Slovenca za šefa deželne vlade. Ako hoče vlada pomiriti narodno nasprotstvo na Kranjskem, mora vendar vpoštevati večino naroda ter dati Kranjski domačega človeka, ki pozna dobro vse razmere in tudi značaj prebivalcev, da se ne bodo godile take nerodnosti kakor so se že.

Občinski odbor mestne občine Kranj je zbroval včeraj. Po odobritvi zapisnika seje občinskega odbora z dne 13. novembra je župan prebral zahvali deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih in društva za otroško varstvo in mladinsko oskrb v sodnem okraju Kranj za darila povodom cesarjeve 60letnice, nato pa obširno poročal o projektu kanalizacije mesta Kranj ter naznanil, da je v smislu sklepa občinskega odbora s sestavo generalnega in podrobnih načrtov poveril tvrdo E. Gaertner na Dunaju. Nato je sprejel od načelnika tržnega odseka predlagani nov tržni red za letne semnje in tedenske trge, poziv okrajnega glavarstva v Kranju, da bi bilo zeleti premestiti sedanji živinski trg izven mesta, po obširnem in temeljitem referatu načelnika tržnega odseka so glasno odločno zavrnil. — Dalje se je ugodilo prošnji občine Predoslje za posojilo 16.265 K po 4 1/2% obrestovanju v vodovodne namene. Podpornemu društvu za slov. visokošolec na Dunaju se je dovolila podpora 50 K. V občinsko zvezo se sprejme urarja Ivana Globočnika in Lovro Rebolja. Kot zastopnik mestne občine v šolski odbor obrtne nadaljevalne šole se izvoli nanovo g. Franc Krenner.

Prihodnja številka »Gorenjca« izide že v četrtek popoldne ob treh radi praznikov.

Za oglase, ki pridejo v prihodnjo (božično) številko, prosimo, da nam gg. inserentje čimpreje vpošljejo besedilo.

Redni občni zbor Narodne čita. los v Kranju se vrši danes zvečer v čitalnični dvorani pri pogrnjenih mizah ob pol 9. uri zvečer. Ker so na dnevnem redu jako važne točke, je zeleti, da bi bila prav obila udeležba.

Silvestrov večer priredi Narodna čitalnica v Kranju dne 31. decembra ob pol 9. uri zvečer. Natančnejši spored sledi prihodnjič.

Novoletne oglase hočemo vpeljati tudi pri našem listu. Ker je prihodnja številka zadaja pred

novim letom, prosimo, da se noveletni oglasi pošiljajo začetkom prihodnjega tedna.

Radi homosexualitete so odgnali uklenjenega ta teden J. Babiča, brata znane pobožnice istega imena. Torej, tudi prevelika pobožnost Pavle včasih ne pomaga nič in tudi tu bi prav lahko rekli: Čim večja je pobožnost tem večja je tudi faloterijska, ker se greši z rožnim vencem v rokah in z očenatim na ustnih v dobri zavesti, da bodo grehi odpusteni.

Iz Radovljice. Oberkranischer gospa Minka Hrašovec-Homanova nosi še vedno napisano tablo »Friedrich Homann« vsak večer spat. Noče se zlepa naveličati tega trudpólnega dela, pa zakaj tudi? Dokler Radovljicani — med njimi najbolj zavedni! — kupujejo blago pri njej in prezirajo druge narodne tvrde, pač nima povoda, pokoriti se željam drugega narodnega občinstva. Skrajni čas bi bil, da bi vsaj gostilničarji, ki žive izključno le od narodnega slovenskega občinstva, se razvali po geslu »svoji k svojim«! Ako bodo naši gostilničarji naprej podpirali najbolj zagrizene nemsko-nacionalne trgovine, navedli bomo imenoma ne samo gostilničarje, ampak tudi njihove goste, ki z obiskovanjem takih gostin podpirajo našega najhuješega sovražnika.

Radovljiski »Sokol« nam namerava prirediti Silvestrov večer in dne 9. prosinca 1909 sijajen ples. — »Zabavni klub« v Radovljici, menda edino internacionalno bralno društvo na Kranjskem, se razide. Bog mu daj večni mir in pokoj! Slovenski člani »Zabavnega kluba« pristopijo bralnemu društvu »Triglav«.

Splošni pokojninski zavod za nameščenca da naslednje na znanje: Večina podjetnikov je svoji dolžnosti glede priglasenja pokojninskega zavarovanju podvrženih nameščenecv zadostila, vendar je pa še vedno nekaj takih delodajalcev, ki svojih uradnikov in uradnic c. kr. okrajnemu glavarstvu še ni prijavilo. Radi tega se ti slednji delodajalci opozarjajo, da je njim v korist, ako priglasijo svojih nameščenecv še v letu 1908, in sicer: 1. delodajalec sme del premije, ki nameščenca zadene (1/2 ali 3/4) le tokom 3 mesecev po plačilnem dnevu svojemu nameščenecu odsteti; 2. v volilne listine onih korporacij, ki vodijo splošni pokojninski zavod se bodejo seveda le tisti delodajalci vpisali, ki so se pravočasno javili. Volitve se pa bodo že spomlad 1909 vsrile; 3. od sedaj naprej se bode vsak kaznoval ki bi svojih pokojninskemu zavarovanju podvrženih nameščenecv takoj ne prijavil. Pripomniti je tudi treba, da morajo tudi oni delodajalci, ki bi hoteli svojih nameščenecv pri kakem nadomestilnem zavodu zavarovati, svoje nameščenca pri c. kr. okrajnem glavarstvu priglasiti. Tiskovine se dobijo pri c. kr. okrajnem glavarstvu.

Umrli je v Radovljici g. Dragotin Pohlin, vrl narodnjak in pevec. Bil je zelo marljiv tajnik posojilnice v Radovljici. Lahna mu zemljica!

Neoreča. Minuli ponedeljek je tržiski vlak povozil blizu kolodvora v Trziču lepega konja gosp. Aljancica z Bistrice. Zmečkal mu je tri noge.

V Radovljici se je ustrelila v četrtek 20 let stara kuharica pri kovaču A. Antonu Novaku, Ivana Železnika. Kroglo si je pognala med srce in pljuča. Železnik bo težko okrevala. Prepeljali so jo v deželno bolnico.

Tajnikom izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke na Kranjskem je imenovan jurist Ivan Bole.

Na Breznici je 14. t. m. zjutraj pokopal msgr. Tomo Zupan najstarejšega Brezničana do 90 letnega kmezoško Zlatoustovega brata Josipa Pogačarja, Lenčka z Vrbe. Le malo ljudi uživa toliko priljubljenosti, kakor si jo je znal pridobiti umrli. Vseskozi, v mladosti in v poznih letih, je bil ta mož gola prijaznost, veselost in odkritost. Naj v miru počiva!

Novi pridobitev na naredne-gospodarskem polju. Povsod je zadnji čas opaziti, da se skušamo emancipirati od našega narodnega sovražnika — Nemca. Tako se je posrečilo trgovini in specerijskim blagom in deželni pridelni v Ljubljani A. Šarabon pridobiti si glavne zaloge rudniške vode. Znana je, da je bila dosedaj zaloge zgolj v nemških rokah in vsak zaveden slovenski trgovec bo odlej vedel, kje je lahko postrežen pri domačinu. Opozarjamo s tem vse trgovce po Gorenjskem na naš današnji tozadevni inerat ter priporočamo gosp. Šarabona prav posebnost.

Gledališki odsek družbe sv. Cirila in Metoda v Radovljici razveselil nas je dne 8. t. m. z gledališko predstavo »Zmešnjava na zmešnjavo« sicer že staro, a vedno še privlačno igro, kar je pokazalo mnogobrojno občinstvo od blizu in daleč, ki je posetilo ta prvi zabavni večer zimске sezone. Posebno mnogoštevilno so bili zastopani vrli Jeseničanje. Gospodične in gospodje igralci so nas presenetili s svojim izbornim nastopom. Posebna zahvala pa gre za nju trud v vsakem oziru gđ. Minki Medicevi in g. Francu Jakliču kot gospej in gosp. Borovski. Pokazala sta se tako izborna igralca, da ni hotelo biti konec res zaslužnemu aplavzu. Tudi gđ. Jožica Milavčeva, Ana Thumova in Pepica Presernova so z drugimi gospodi vred izborno nastopali; vsi obiskovalci so bili edini v želji, da bi se nam kmalu nudila prilika, zopet občudovati naše izborne gledališke moči. Po igri so zapeli gospodje pevci pod spretnim vodstvom gosp. Smigovca par domačih pesmi in razvnela se je prav živahna zabava.

Dramatični odsek Narodne čitalnice v Kranju je igral dne 12. in 13. t. m. Štolbovo tridejansko burko «Na letovišču». Reči moramo, da je imel pri tem posebno srečno roko. Po resnih stvareh (Mlinar in njegova hči, Na Osojoh), se človeku tudi prileže enkrat prav dobro kaj smešnega. In kdor bi tajil, da se ni pri igri od srca, pa prav neprijetno nasmejal, ta bi ne govoril resnice. Škoda, da so si igro zamudili ogledati nekateri naši prijatelji, katerim bi se v njih bojih in skrbeh za življenje kaj prilegli dve urici domače, prijetne zabave. «Na letovišču» se zbere res fletna, pestra družba, kateri streže uljudni gostilničar Debelak (g. Viktor Golob). Fina, nos vihajoča vdova (gdč. Mara Polak), hipohonder svetnik Radej (g. A. Depoli) in profesor naravoslovja, strasten častilec in nabiralec gosonic in podobne glazni (g. E. Sajovic) z ljubeznivo ženko Zorico (ga. H. Valenčič), to so naši letoviščarji, katerim se pridružijo sitna gospa Lavričeva (gdč. H. Sajovic), s prepokornim možem Izidorjem (g. J. Sajovic) in z nežnima hčerškama Zinko in Tinko (gdč. Jelica Mayr in Malči Pravst), ter domisljavi ministerialni tajnik dr. Mrak (g. L. Mikus). Zastonj se trudi gospa Lavričeva, da bi vsilila eno ali pa obe hčerki svetniku Radeju ali dr. Mraku. Brez vsepa se poganja tajnik Mrak za ljubezen gospe Zorice, ki je bila pred leti njegova ljubica. Igralci so storili svojo dolžnost v polni meri, zlasti če pomislimo, da so imeli na razpolago samo teden dni. Zlasti so se odlikovali v večjih ulogah gdč. H. Sajovic, ga. H. Valenčič, ter gospodje Viktor Golob, Polde Mikus, Dolfe Depoli in Janko Sajovic, ki je izvrstno pogodil skofjeloski dialekt in vpletel v igro več izvrstnih dovtipov. Preljubeznivi ste bili v svojem nastopu gospici Jelica Mayrjeva in Malči Pravstova, gospica Mara Polakova pa nas je naravnost očarala kot visoka in afektirana gospa Mrakova. Dramatičnemu odseku smo prav iz srca hvaležni za izvanreden užitek, ki smo ga imeli pri obeh predstavah te burke. In naša odkrita želja je, da nam še večkrat poda kaj podobnega, kaj v resnici veselega, ali da se izrazimo v kranjskem žargonu, da nas skoro iznenadi s kakim «burkom». To bo odsek skoro gotovo storil, kajti predpust je pred vrati in za tak čas treba kaj predpustnega. — Igra se je ponovila v nedeljo kot ljudska predstava ter dosegla isti zaslužen vseh. Kakor čujemo, priredi odsek prihodnjo predstvo na Silvestrov večer.

K zadnjim volitvam. V sodnem okraju Kranj in Škofja Loka je dobil Evgen Jarc 2337 glasov, Josip Petrič 73, Tomaž Pavšlar 26 in Ivan Kuralt 23 glasov, 45 drugih, 36 neveljavnih, tedaj 2504 veljavnih glasov. — V Kranju je prejel prof. Jarc 37, Petrič 12 in Pavšlar 2 glasa.

V državnem preračunu za leto 1909 citamo med drugim tudi naslednje postavke, ki se tičejo naše Gorenjske: za nove zgradbe in prezidave poslopij verskega zaklada na Kranjskem skupaj 31.439 K, za prezidavo turbinskega poslopja na Bohinjski Bistrici 25.000 K, za popravo ceste v gozdu Močaklja 6000 K, za zgradbo, zemljiške nakupe, oziroma stavbne režije pri srednjih solah na Kranjskem 2000 K, za adaptacije in šolske potrebščine 15.400 K, za anuitete 30.000 K, za adaptacije in šolske potrebščine ljudskih sol na Kranjskem 3266 K, za geometrijsko osonje za agrarne operacije na Kranjskem 50.000 K, izredni kredit justične uprave za Kranjsko 12.000 K, prispevek za Savski most v Kranju (šesti obrok) 60.000 K in za regulacijo Save 91.000 K.

Plesne vaje Sokola so se pričele v torek, dne 15. t. m. v prostorih tukajšnje «Narodne čitalnice» in se bodo vršile vsak torek in če mogoče po novem letu tudi v sobotih. Poleg običajnih okroglih se bode učilo tudi figurirane plesne, četvorko, besedo in kolo. Ker se bode plesala beseda na vseh letošnjih plesih, prosijo se p. n. obiskovalce plesnih vaj, da se jih redno udeležujejo. Plesne vaje vodil bode od torka naprej brat Fran Crobath mlaj.

Nabiralnik družbe sv. Cirila in Metoda v gostilni gospe Marije Mayerjeve v Kranju je nesel naši družbi v mescu novembru 13 K 10 vinarjev. To naj bo v spodbujajo cenj. gostom.

Državna subvencija. Kmetijska družba kranjska v Ljubljani je dobila za stroške 5 mesečnega letošnjega mlekarkega tečaja na Vrhniki 1670 K državne podpore. Društvo za promet tujcev v Boh. Bistrici je pa dobilo državne podpore 2000 K za gradnjo sankališča.

Združeni narodni odbor storil je, uvaža vse dejanske razmere in potrebe na Slovenskem, soglasno sklep, da ostane v permanenci.

Učiteljska vest. Za provizorično učiteljico v Terzinu je imenovana gdč. Ana Grebenec.

Nesreče v tovarni na Goriscanah. Poroča se: V enem tednu so se zgodile tri nesreče. Najprvo se je eden močno poškodoval, ker je padel 10 metrov globoko. Drugi se je močno opeknel. Tretji gre rado! Tretji se je močno z rezilnikoma vrezal. Vrh tega tudi manjka vode, tako, da nekateri izdelki nimajo dela. Ubogi delavec!

Planinski ples. Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva v Ljubljani bo priredil dne 1. svečana 1909 zopet svoj planinski ples, ki je vsled svoje izvirnosti in neprijetne zabave tako priljubljen postal. Prireditelj se bo vršila po vseh prostorih Narodnega doma, da bo dovolj prostora

za vse obiskovalce. Velikanske priprave obetajo mnogo presenečenja in pričakujejo obilo obiska. Podrobnosti se objavijo polagoma. Odbor.

Bolniška blagajna za Bled. Ker je deželna vlada pravila za združeno bolniško blagajno za obrtne pomočnike za Bled in okolico potrdila, se poslovanje v kratkem prične. V nedeljo imata odbora zadruga in bolniške blagajne sejo, kjer se se podrobnosti določijo. Torej zopet en korak naprej v združnem smislu.

Nabiranje krajepisnih imen. Zbirke krajepisnih imen so v poslednjem času (od avgusta do decembra) Matici Slovenski poslali: gdč. Albina Kunove, učiteljca, gg. Fr. Vrečko, nadučitelj, Ign. Kaffou, uč. vodja (s Štajerskega), Ant. Coriary, učitelj (s Koroškega). Po g. prof. dr. Zmavcu so zbirke izročili gg. dijaki gimnazije ljubljanske: Ant. Anžič, Iv. Filipič, Fr. Hiti, Fr. Jurman, Gabr. Petrič, Maks Stanonik, Jos. Stare, Fr. Sušnik, Ign. Zgajnar, po prof. Westerju pa gg. dijaki II. gimnazije ljubljanske: Iv. Bole, Fr. Dravler, Fr. Gabrovšek, Fr. Goljar, Al. Grum, Anton Koder, Iv. Matičič, Fr. Marsič, P. Modic, Fr. Wohing, Dom. Žvokelj in po g. prof. Grafenauerju: g. Angr. Lah (s Kranjske gimnazije.) Bodi vsem od Matice Slovenske izrečena iskrena zahvala za trud, ki so ga žrtvovali za njene znanstvene namene. O tej priliki se obrača odsek za nabiranje krajepisnih imen do vseh onih gospodov, ki so obljubili zbirke, z uljudno prošnjo, naj jih izročijo, čim prej bo mogoče.

Ljudska knjižnica v Poljanah je minuli četrtek pretrpela inkvizicijo potom nekega kapucina, ki je prišel v Poljane in v ljudski knjižnici na nekem mestu prečrtal zapisnik. Slavno p. n. občinstvo se tem potom prosi za podporo tej ljudski knjižnici «Vesne». Knjige in darovi naj se pošiljajo naravnost na ljudsko knjižnico v Poljane pri Škofji Loki.

Kamniški okr. glavar Kresse je pokazal do Tirolcev veliko ljubezen s tem, da jim je na lastno pest podaljšal lov v občini Dolsko, kateri lov bi moral priti ta teden na javno dražbo in bi ga bili seveda Slovenci dobili v svoje roke. Občina Dolsko je protestirala proti tej samovoljnosti okr. glavarja, ki je s tem podaljšanjem oškodoval občino, ker bi se bil lov gotovo dražje izdražbal, kolikor pa zdaj plačujejo Tirolci najemnine zanj. Ker je občina protestirala proti podaljšanju, odpade vse, kar smo pisali zoper njenega župana v tem oziru. Okrajnega glavarja Kresseta bo pa treba poučiti, da se morajo občinski lovi dajati na javno dražbo in da jih ni kar na lastno pest podaljšati na ljubo in korist osebam, s katerimi je krajni glavar v debelem prijateljstvu.

V Radovljici nanovo otvorjena narodna trgovina Štiglic & Smit je začela prav krepko delovati. Le tako naprej! Želimo, da bi se gospodje trgovci iz okolice radovljiške pridno obračali na to trdiko in opustili dosedanje založnike. Zakaj bi z domačim denarjem napolnili tujcu žep?

Na predvečer sv. Miklavža je priredil radovljiški «Sokol» s sodelovanjem damskega odbora in učiteljstva Miklavžev večer, pri katerem je bilo obdarjenih nad 60 revnih solarjev z različnimi oblačili; ravno tako sv. Miklavž tudi ni pozabil na sokolski naraščaj, ki je bil po primernem nagovoru brata staroste dr. Vilfana tudi obdarovan. Obisk je bil tako velik, da je bila sicer velika Kunsteljnova dvorana premajhna. Po Miklavževem odhodu se je razvila živahna zabava, ki je trajala pozno v noč.

Razglednice družbe sv. Cirila in Metoda za božič in novo leto so letos izvanredno lepe. Družba je nabavila samo umetniške razglednice, ki se odlikujejo po svoji dovršenosti, kakor tudi po varijaciji. Narodni trgovci bi lahko prodajali letos izključno samo te razglednice, ker ne morejo tožiti, da niso lepe in da ne odgovarjajo okusu ljudstva. Celo najbolj razvajen mora biti z njimi zadovoljen. Priporočamo jih kar najtopleje.

Volitve v delavsko zavarovalnico zoper nezgode v Trstu. Slovenci so zmagali samo v VI. kategoriji (mlini, zage i. t. d.) in sicer v obeh skupinah za delodajalce in delavce. V prvi skupini je bil izvoljen za člana g. Feliks Staré s Kolvca, za njegovega namestnika pa Adolf Petrin iz Ljubljane. Slovenci so dobili 420, Lahi pa 315 glasov. V skupini delavcev iste kategorije je bil izvoljen za člana g. Anton Jeriha iz Vevč, za namestnika pa Fran Gomšček iz Solkana. Slovenska kandidata sta dobila 2055 glasov, laška pa 1804. V I. in II. kategoriji so bili izvoljeni nasprotniki in sicer v I. kategoriji: Parisi in Mellon, člana, Wizny in Zollis, namestnika; v II. kategoriji pa: Richotti in Paulič, člana, Pedretti in Vittori, namestnika.

Konstituiranje trišškega deželnega mesta splošnega pensijskega zavoda za nastavljenca. Za predsedniškega namestnika je izvoljen Leopold Brunner iz Trsta. Leopold Brunner je nadalje izvoljen iz skupine delodajalcev in Lotar Sulcer iz Trsta pa iz skupine delojemalcev za člana upravne komisije, dr. Janez Krek iz Ljubljane iz skupine delodajalcev in Karel Orú iz Trsta iz skupine delojemalcev za člana rentne komisije ter Alfred Escher iz Trsta in Matevž Vidovic iz Splita (namestnik) iz skupine delodajalcev in Silvi Cocligi iz Gorice in Silvester Škerbinec iz Ljubljane (namestnik) za člana revizijske komisije.

V kočah «Slov. planinskega društva» je bilo letos 4487 turistov, 683 več kakor tani. V ljaževem domu je bilo 1045 oseb, v Triglavski koči 701, v

Vodnikovi koči 275, v Orožnovi koči 447, v Kadilnikovi koči 750, v Kamniški koči 563. v Frischaufovem domu 341, v Kocbekovi koči 120, v Gornjegradski koči 170 in v Mozirski koči 74 oseb.

Najstarejša vloga v «Kranjski hranilnici» je bila te dni dvignjena. Denar je bil vložen l. 1834 na ime Neže Aussenik. Prvotna glavica je znašala 299 K. Od te glavice se je nateklo obresti 1816 K. 80 v., tako da je lastnik hranilne knjizice dvignil skupaj 2115 80 vin. — Ta denar je torej naložen 74 let.

Sankališče v Bohinjski Bistrici, ki ga gradi deželna zveza za tujski promet, je dograjeno in je dolgo nad 2 km. Smer sankališče je zelo zanimiva in lepo izdelana ter tudi vsestransko zavarovana in je ravno to povzročilo mnogo stroškov. S tem se pa hoče v Bohinju napraviti sankališče prve vrste. Športni krogi v Trstu se že zelo zanimajo za to sankališče in je upati, da ravno z zimskim športom pridobi Bohinjska Bistrica nov vir dohodkov.

Brzojavno poročilo.

Ljubljana, dne 19. decembra. Pri današnji ožji volitvi v Ljubljani med kandidatom napredne stranke Josipom Turkom in kandidatom socialno-demokratske stranke Etbinom Kristanom je dobil Josip Turk 1829, Etbin Kristan pa 1362 glasov.

Pozor!

Kranjska hranilnica v Ljubljani je društvo, obstoječe iz 65 samih nemških članov.

Stanje hranilnih vlog v Kranjski hranilnici v Ljubljani pada.

Skupni znesek rezerv. zakladov Kranjske hranilnice v Ljubljani je padel.

Za varnost hranilnih vlog v Kranjski hranilnici v Ljubljani ne jamči ne dežela, ne kaka občina — niti člani.

Kranjska hranilnica v Ljubljani ni podvržena strokovni reviziji.

Kranjska hranilnica v Ljubljani ima nemško uradništvo — pa ne slovenskega.

Kranjska hranilnica v Ljubljani vzdržuje nemško šolstvo na Kranjskem.

Kranjska hranilnica v Ljubljani daruje v nemške namene ogromne zneske.

Kranjska hranilnica v Ljubljani je glavni steber kranjskega nemštva.

Kranjska dežela pa je slovenska, Ljubljana je slovenska.

Vseučiliščnih dijakov je bilo lansko leto na 125 evropskih visokih solah 228 tisoč 732. Nemčija zavzame pri tem prvo mesto toliko glede števila vseučilišč, kakor tudi dijakov, ima namreč 21 univerz ter okroglo 49 000 dijakov. Po tem pride Francija s 16 vseučilišči in 32.001 dijaki, Avstro-Ogrska z 11 in 30.000 dijaki, Angleska s 15 in 25.000 dijakov, Italija z 21 in 24.000 dijakov, Rusija z 9 in 23.000 dijakov, Španija z 9 in 12.000 dijakov, Švica s 7 in 6500 dijakov, Belgija s 4 in 5000 dijakov, Rumunska z 2 in 5000 dijakov in Nizozemska s 5 univerzami in 4000 dijakov. Grška, Norveška, Danska, Portugalska, Bolgarija in Srbija imajo samo po eno vseučilišče.

Nesreča all zločin. Iz Trente se piše dne 13. t. m.: Gozdnega čuvaja in daleko znanega vodnika hribolazcev, Komaca, našli so danes na poti proti Mojstrovki mrtvega. Ker je kraj, kjer so ga našli, popolnoma nenevarn, in je pokojnik z ranami obdan, sluti se zločinstvo. Sodnijska komisija, ki je bila opoldan na licu mesta, bo zadevo natančneje pojasnila.

Madjarizacija hrvaškega orožništva. Ogrski minister Jekelfalussy je baje že podpisal naredbo, da noben častnik hrvaškega orožništva ne bo povisan višje od stotnika, ako ne bo znal madjarski.

Poraba tobaka v Avstriji. Letošnjih prvih devet mesecev se je v Avstriji prodalo 25.037 kg tobaka za njuhanje, 508.952 kg tobaka za kajenje, 417.261.464 smodk in 1.446.065.356 cigaret. Izmed tuzemskih specialitetnih vrst se je prodalo 60 kg tobaka za njuhanje in 191.130 kg tobaka za kajenje, specialitetnih smodk 1.373.801, cigaret pa 71.599.390. Za navadne inozemske vrste tobaka se je skupilo 86 782.452 K 11 v, za inozemske specialitete 2.262.241 K 16 v, za tuzemske pa 1.588.380 K 63 v. V primeri z isto dobo prejšnjega leta se je porabilo letos tobaka za 5.911.065 kron 12 vin. več.

Jubiljejni dar družbe sv. Mohorja. V slavnostni seji 28. novembra je družba sklenila v proslavo cesarjeve 60 letnice darovati za slovensko dečo 15.000 K in sicer dobi: slovensko šolsko društvo na Koroškem 6000 K, družba sv. Cirila in Metoda 2000 K, šolske sestre v Mariboru 2000 K, šolski dom v Gorici 1000 K, Marijanišče v Ljubljani 1000 K, dijaska kuhinja v Celju 500 K, dijaska kuhinja v Mariboru 500 K, dijaska kuhinja v Ptuj 500 K in dijaska kuhinja v Celovcu 500 K.

50.000 kron za dijaške ustanove je daroval gosp. Josip Gorup vitez Slavinski. Gotovo najlepši namen je mogel privedi mecena do take veličnosti.

Tudi nagrobni spomenik se sme zarubiti. Dosedaj je veljalo v pravnih ozirih načelo, da se nagrobni spomenik iz pietete, in ker je postal pravni del groba, ne sme zarubiti. Sedaj pa je najvišji sodni dvor razsodil, da to načelo ne velja, temu se tudi nagrobni spomenik sme zarubiti.

Senzačna operacija. V Filadelfiji je dr. Northrop izvršil lani nenavadno operacijo, operiral je namreč nekega zločinca na možganih, nakar se je zločinec popolnoma spremenil. Zločinec je bil pred 15. leti ugleden meščan. Nekoč pa mu je padla na glavo s strehe opa ter ga hudo poškodovala. Od takrat so se kazali na njem vsi znaki hudodelnika. Začel je piti in krasti. Odkar pa se je izvršila nad njegovimi možgani operacija, ne pije in ne krade več ter si je pridobil zopet ugled med soseščani. Nedavno je bil celo odlikovan zaradi nekega izuma v industriji.

Grozna nesreča. Piše se iz Opatije: Ko je v petek, dne 4. decembra ob 7. zjutraj, vozil vlak opatijske električne železnice popotnike iz Lovrane proti postaji Matulje, dogodila se je v lki med Lovrano - Opatija nesreča, ki bi bila grozna, da ni bilo slučajno le malo ljudi v vozovih. Ko je prispel ta takozvani kolodvorni vlak opatijske električne železnice iz Lovrane na vrh klanca v lki in počel voziti proti lki, odpovedale so zavore in vlak je pričel leteti s strašno brzino po klancu v lko in pri prvem ovinku je ves vlak zletel s tira in naravnost v bližnjo hišo skozi zid v kuhinjo. Vozovi so se razbili in 3 osebe so bile težko, štiri pa lahko ranjene. Voznika voza so našli pod prvima preobrnjenim in razbitim vozom. Moralo je priti več ljudi, da so s kolom vzdignili voz in potegnili ponesrečenega izpod njega. Bil je težko ranjen. Še slabša se je godila sprevodniku Šamplu, katerega je sunek siloma vrgel preko voza. Med potjo je skočilo nekoliko popotnikov, ki so videli, da se bliža nesreča, iz voza. Dobili so pri tem le lahke poškodbe. Dva popotnika pa, ki nista imela toliko poguma, da bi skočila med drdranjem iz voza in sta ostala v njem, sta bila težko ranjena. To ni prvi enak slučaj na progi opatijske električne železnice. Dogodilo se je takih slučajev že več. In kdo pri tem največ trpi? V prvi vrsti uslužbenci te železnice, ki so vedno z eno nogo v grobu, z drugo pa v zaporu, v drugi vrsti pa občinstvo, ki si pri takih okolnostih ni nikoli sigurno življenja. To je vse zato, ker v nevarnih bregih, katerih je na tej progi od Matulj do Lovrane vse polno, niso položili zobnatoga tira.

Prebivalstvo sveta. Prebivalstva na celem svetu je 1 milijarda in 450 milijonov, ki je porazdeljeno tako: v Aziji 800 milijonov, v Evropi 320, v Afriki 210, v Ameriki 110, v Avstraliji 10. Od teh jih nosi obleko le 500 milijonov, 250 milijonov jih je sploh brez obleke, 700 milijonov je deloma pokritih, 500 milijonov prebiva v hišah, 700 milijonov v luknjah in jamah, 250 kar pod milim nebom.

Za esperantiste. Prejeli smo in pričujemo: «Na prvem zborovanju združenih slovanskih esperantistov ob priliki zadnjega svetovnega esp. kongresa v Draždanah se je pozdravljala z navdušenjem ustanovitev prvega slov. esp. krožka. Da izvrši naš krožek (Maribor, ob parku 1. III.) prvo svojo večjo nalogo, da izda namreč popolno slovnico esp. jezika za Slovence, se obračamo zopet na slavno občinstvo z nujno prošnjo, da nas podpira v večji meri ko doslej z naročili. Obračamo se posebno do slov. razumnštva, z vsjo gotovostjo pa pričakujemo, da se prijavijo dotični p. n. gospodje, ki smo jim poslali tozadevne tiskovine, ki so povzročile naši itak zelo solzi blagajni velike stroške. Povdarjamo pa še enkrat, da sprejemamo iz srca radi tudi naročila tistih, ki ne nameravajo postati esperantisti, ki pa podpró s svojim cenjenim naročilom naše stremljenje. (Knjiga bo stala, 2 K ter se razposiljala po poštne povzetju.)»

Loterijska srečka dne 12. decembra t. l.
Gradec 52 20 70 62 43

Večja kmetija

z dobro ohranjenim poslopjem, s 5 sobami, kuhinjo, 2 prostornima kletama in poleg še gospodarsko poslopje s kuhinjo za prašiče, kletje in jedilno shrambo. Prašični hlev za 25 do 30 prašičev, goveji hlev za 15 govedi in 2 konja, oboje obokano in obsežen pod. Travniki, gozdovi, dobra polja, lep sadni in sočivni vrt, se radi rodbinskih razmer

ceno prodaja.

Pisma pod
Anton Gradischnig, Celovec (poste restante).

Zahvala.

Dne 4. t. m. je uničil hud požar del moje tovarne za usnje v Kranju in je le zasluga slavnihih gasilnih društev, katera so bila s pomočjo takoj na licu mesta, da ni nastala še večja nesreča.

Zlasti se pa zahvaljujem najtopleje sl. požarnim brambam in sicer: iz Kranja pod načelstvom gosp. Janka Sajovica; iz Ljubljane pod načelstvom gosp. Ludovika Štrcljane; iz Stražišča pod načelstvom gosp. Jakoba Bajželja ml.; iz Dupelja pod načelstvom gosp. Karela Završnika in iz Škofje Loke pod načelstvom gosp. Jos. Debelaka za njihovo požrtvovalno pomoč in vztrajno delovanje pri gašenju ognja.

Karol Pollak
tovarnar.

Ustna voda

„KALODIN“

Lekarna, Kranj.

:: Iščem za Gorenjsko ::

Zastopnika

:: s sedežem v Kranju ::

kateremu sem pripravljen plačevati po 80 do 120 kr n mesečne prispevnine za potovanje ter po 20%, provizije od do-
:: seženega prometa. ::

Prijazne ponudbe z opisom dosedanjega delovanja in referencami je nasloviti na
:: upravnistvo tega lista. ::

Zobozdravniški atelje

dr. Edvard Globočnik

v Kranju 344 52-15

Je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu na razpolago

vsaki dan in tudi v nedeljo.

Posojilnica v Radovljici naznanja pretužno vest, da je njen premarljivi tajnik, gospod

Dragotin Pohlin

danes po kratki in mučni bolezni, prejemši svetotajstva za umirajoče, preminul.

Pogreb nepozabnega ranjkega se vrši jutri, dne 19. grudna t. l. popoldne ob pol 2. uri od posojilničnega poslopja v Radovljici na mestno pokopališče.

Bodi značajnemu možu blag spomin!

RADOVLJICA, dne 18. grudna 1908.

Martinova cesta 20 R. Lang Martinova cesta 20
Postajališče električne cestve železnice pri Šentpeterski cerkvi

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, stroške postelje in vozilki po vsaki cenji.

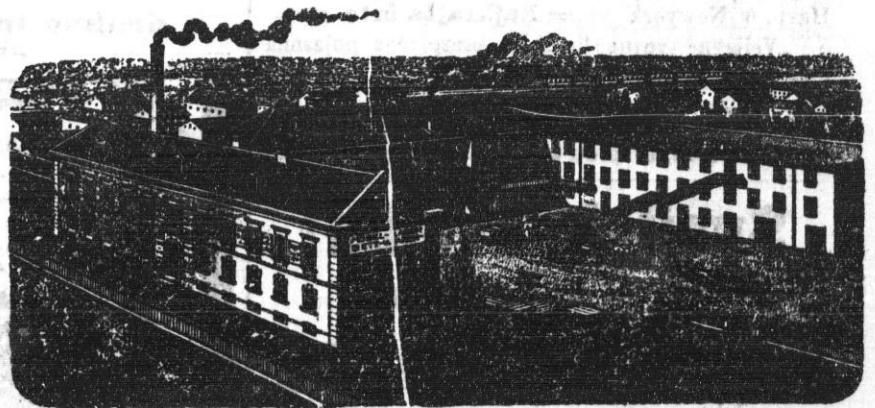
Modroel iz žilnataga omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

Za spaino sobo od 180 glid. napraj. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobe, salone, pred-sobe, oela garniture.

Špecialiteta v nevestinih balah. Veliki prostori, prtilično in v i. nadstropju. Čudovito poceni za hotela, vile in za letovišča 52 glid.

Za sobe; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Išče se

za skladištarja priden, pošten, marljiv, močan, ako mogoče vojašine prost

mladenič

iz boljše hiše, ki je vajen vsakega dela.

8-8

Fr. Dolenz, Kranj

Usojam se sl. občinstvu uljudno naznaniti, da sem otvoril v Tržiču števil. 112

kavarno

ki je opremljena z vsemi udobnostmi. Cenjenim gostom je na razpolago modern biljard in različne druge igre, kakor tudi raznovrstni časopisi. Toči se samo pristne pijače najboljše kakovosti in cene.

V isti hiši se nahaja tudi

slaščičarna

kjer se dobe vsi v to stroko spadajoči predmeti. Velika izber za božič in novo leto. Dobi se vedno najfinejše torte, pecivo, bonboni, bonbonijere i. t. d. Naročila hitro in ceno.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

2

E. Brandt.

Steckenpferd lilijino milo

247 40-38

najboljše milo za kožo.

Meblirana soba

za enega ali dva gospoda je za oddati.

Kje? pove upravnistvo «Gorenjca». 3-12

„Prešernov hram“ v KRANJU

je nanovo prenovljen in se priporoča slavnemu p. n. občinstvu v mestu in okolici.

Toči se izborni oviček, kakor tudi druga pristna vina. 4

V Newyork

Canado

Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.
Pozor!! 327 52-20

Samo 6 dni
vozijo francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Svoji k svojim!

Prodam več tisoč kosov

strešne opeke

iz samega portland cementa zase izdelanega. Sprejemam naročila za vse vrste betonskih izdelkov n. pr. stopnice, bangarje, korita za živino in za vodnjake, okvirje za nagrobne krste i. t. d. Izdelujem tudi žične ograje z cementnimi stolji ali verejami. 385 7

Ivan Waland, posestnik

Hlebec pri Lescah, Gorenjsko.

Slovenci, kupujte vžigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

Dvoje stanovanj

se takoj odda.

Povpraša se pri tvrdki R. & E. Rooss v Kranju.

Slab želodec ničesar ne prenese

in navadna posledica tega je, hreznost, želodčna bol, slabosti, nerednosti prebavljanja, glavoboli i. t. d. Gotova odpomoč proti temu so

Kaiserjeve karamele

zdravniško preiskušene!

Oživljajoče, prebavo pospešujoče in želodec okrepujoče sredstvo. 376 12-9

Zavoj po 20 in 40 vin. v:

lekarne v Tržiču.

Najcenejši nakup pri sv. Cirilu in Metodu!!

Nova narodna trgovina pri sv. Cirilu in Metodu

na debelo in drobno

ŠTIGLIC & ŠMIT

v Radovljici, na Glavnem trgu (sraven cerkve) :: Podružnica v Predtrgu.

Priporočata svojo veliko zalogo raznovrstnega špecerijskega blaga, kakor: riž, vedno svežo kavo, najboljšo moko iz Majdičevega mлина, zelo fini ruski čaj in rum, različne barve, razne vrste žganja, kakor: slivovko, tropinovec, Florian, Triglav ter pravo Ciril Metodovo in Zvezdno kavino primes. Dalje imava v zalogi različno železnino za kovače, ključavničarje, kleparje i. t. d.

Kupovala bova proti gotovini ali v zamenjavo z blagom vse vrste deželnih pridelkov, kakor: orehe, fišol, oves, suhe gobe i. t. d. vedno po najvišjih dnevnih cenah. — Ker kupujeva izključno le od prvih in največjih tvrdk, sva v prijetnem položaju naše cenj. odjemalce z le preizkušenim dobrim blagom najceneje postreči. **Blagovolite se pripraviti!**

Za mnogobrojni obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

52-4

Štiglic & Šmit.

Najcenejši nakup pri sv. Cirilu in Metodu!!

Istrsko vino

lastnega pridelka, pristno narava, prve vrste moškati :: belo vino :: teran rožno vino

dobiva se po prav ugodnih cenah na veleposredstvu vinogradov

Vzorci zastoj **Rocco Ferlan v Rovinju (Istra)** in pristo poštnine!

Tropinovec

lastnega pridelka, zajamčeno pristni iz samih čistih jagodovih viaskih tropin brez pecljev

50 odstotni

382 10-8

Krasna božična in novoletna darila! Anton Adamič, Kranj, Glavni trg

galanterijska, norimberška in modna trgovina

priporoča

svojo veliko zalogo ravno došlih primernih daril, kakor parne stroje, motorje, lokomotive, parne železnice, parnike, avtomobile, železnice na pero, plavalne čolne, mehanične in magnetične podobe, najnovejše godbene volke, gugalnice, razne družabne igre, halma, croquete, šah, domine, tombole tivoli i. t. d.

Velika izbira punčk tudi z godbo. :: Najfinejše drsalke „Eisblume“.

Nadalje krasne albume za slike in razglednike, spominske knjige, denarnice, vaze, papirne kasete, kadilne garniture, garniture za svalčice, lasne garniture i. t. d. Največja izbira lišpa za drevesce in svečic, božičnih in novoletnih razglednic, pratik, koledarjev ter jaslic.

52-37

a drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

314 52-23

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.

Priznano izberno blago.

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

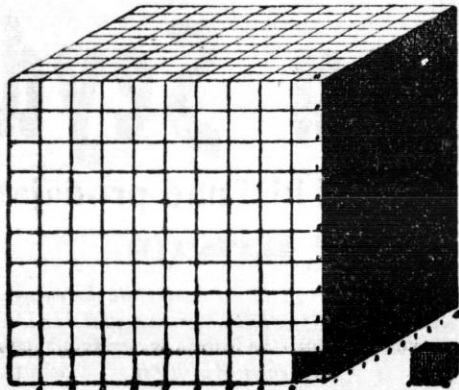

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Akc. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 40

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolgoti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v col; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 233 52-46

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se prave tudi lahko zraven Nitri računar, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 6 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej urar

na Jesenicah št. 19
priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnj vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1'40 K. Žepne ure od K 1'20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno je se tedaj takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-41

Kranjot k Krajnou!

20/IX
1908

AMOR

najfinejše pe-
civo za čaj.

Mnogo drugih različnih specialitet, rib, konserv, čaja, ruma i. t. d.

Zdravko Krajnc, Kranj
trgovina z delikatesami.

SVOJI K SVOJIM!

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
stetje za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacija s paro, steril. z rane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-39 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični peniklovani zavod z obratom na motor. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-74

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Kdor

hoče sebe ali svoje otroke oprostiti

kašlja

hrupavost, katara, zastiksenja ustnega katara, krčevitega in oslovstega kašlja, naj kupi zdravniško proizkušene in priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami. 875 24-8

5500 notarsko overoverjanih izpričeval.

Zavoje po 20 in 40 vin. — Doza za 80 vin.

Dobiva se v: Lekarni v Tržiču.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike i. t. d

Špecialiteta: 152-56

valjični zastori (Rollbalken).

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

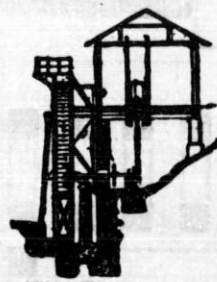
Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

G. Tönnies

422-45

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje vz obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Kavarna „Ilirija“ v Ljubljani

oddaljena 3 minute od južnega kolodvora
je vsak dan 313 22

celo noč odprta.

Priporoča se najljubneje p. n. tujcem za mnogobrojen poset

Stevo Miholč.

Svoji k svojim! 236 52-40

Staroknans narodna tvrčka:

Anton Iv. Počenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vin. liter; potem s plzenskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivin-
skim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinoveom I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco gorička postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Večkrat premirano!

Glinaste peči 1 52-34

štedilnike, banje za kopeli, kaker tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpečne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Predno osebno, hipotečno ali realno
iščete

POSOJILO

zahtevajte brezplačni prospekt

Meller L. Egyed, Budimpešta

IX., Lónyai-utca 7. 360 52-10

Telefon interurban 46-31.

:: Trgovina ::
s špecerijskim
:: blagom. ::

Trgovina z moko
:: in deželnimi ::
pridelki.

A. ŠARABON

LJUBLJANA

priporoča svojo novourejeno

LJUBLJANA

glavno zalogo rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

5-1

Velika pražarna
za kavo, mlin za
:: dišave ::
z električnim obratom.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Zaloga brinjev in
sliv za
:: žganjekuho. ::

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena
in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6,
nasproti hot. 'Union'

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.
52-22

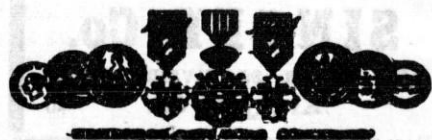
Od c. kr. namestništva oblastveno
dovoljeni ura 1 za revizijo in reklama-
cijo tovarnih listin vseh vrst in pisarna
za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh to-
varnih listin proti 30% deležu najdenih
diferenc.

Dopušljate nam torej takoj franko
vaše tovarne listine letošnjega leta in v
treh dneh dobite poročilo o rezultatu
revizije. 391 52-6

Franco Omersa v Kranju prodaja
domače bukovo ogilje, vilite kotle
Maria Zell, petrolej Standard
White portland cement. 399 12

Zobotehnični atelje Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z all
brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH. 111-79

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek
od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Rezervna zaklada
iznaša:

K 78.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

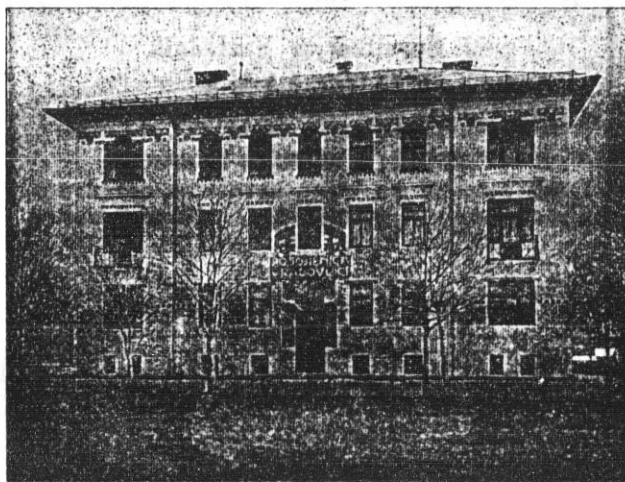
Denarni promet
v letu 1907.:

K 5.600.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 $\frac{1}{2}$ % ali z 1% amor-
tizacijo, na menice pa
po 6%. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Urduje se v centrali
in v podružnici

vsak dan
od 8. do 12. ure dop.

in
od 2. do 6. ure pop.
izvemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-68